

Korte studies in Efeze (11) Geheimenis (10)

In de vorige studie heb ik het verband proberen te laten zien tussen Genesis 1:27, 2:18 en 2:21-25. God schiep de mens als een eenheid mannelijk en vrouwelijk. Eva was als het ware al besloten in Adam. Het mannelijke en vrouwelijke in Adam worden als het ware gescheiden in twee mensen, man en vrouw, die wel als doel hebben een eenheid te blijven vormen.

‘Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zich aan zijn vrouw hechten; en zij zullen tot één vlees zijn.’ (Gen. 2:24).

Hoe wonderlijk deze tekst in zichzelf al is, hij wordt nog wonderlijker als we Paulus horen zeggen dat dit een groot geheimenis is met het oog op Christus en de Gemeente.

In de brief aan de Efeziërs noemt Paulus de Gemeente voor het eerst in vers 22 van hoofdstuk 1. In het daaropvolgende vers definieert Paulus die Gemeente.

‘En Hij heeft alle dingen aan Zijn voeten onderworpen en heeft Hem als een Hoofd over alle dingen gegeven aan de Gemeente, die Zijn Lichaam is en de volheid van Hem Die alles in allen vol maakt.’ (Ef. 1:22, 23).

Ik ga nog niet te veel vooruit lopen op andere studies, maar wil hier wel alvast wijzen op het bijzondere begrip Volheid.¹ ‘Volheid’, *plerooma* en ‘vol maken’ *plero-oo*, zijn sleutelwoorden in de brieven aan de Efeziërs en de Kolossenzen. Hier wordt de Gemeente Zijn Lichaam en de volheid genoemd.

In het kader van het geheimenis van Efeze 5 wil ik vooral kijken naar de bijzondere eenheid tussen Christus en de Gemeente. Deze Gemeente is Zijn Lichaam. Niet ‘bruidsgemeente’ of iets dergelijks. De wijze waarop Paulus deze Gemeente definieert wijst op iets heel nieuws, voorheen nooit geopenbaard, met een geheel eigen roeping. Ook in de brief aan de Kolossenzen komt deze Gemeente in de betekenis van Zijn Lichaam terug (Kol. 1:18, 24).

Christus en de Gemeente vormen tezamen ‘de nieuwe mens’. Deze uitdrukking komt ook alleen terug in deze brief aan de Efeziërs en de Kolossenzen. Ook dat is weer opmerkelijk. Juist in deze brieven die handelen over het Hoofd en het Lichaam, Christus en de Gemeente komen we de nieuwe mens tegen, die natuurlijk een verwijzing is naar Adam en Eva die tezamen de oude mens(heid) vormden.

‘[...] heeft Hij de vijandschap in Zijn vlees tenietgedaan, namelijk de wet en de geboden, die uit bepalingen bestond, opdat Hij de twee in Zichzelf tot ÉÉN NIEUWE MENS zou scheppen, vrede makende, [...]’ (Ef. 2:15)²

‘[...] en u bekleedt met DE NIEUWE MENS, die overeenkomstig God geschapen is, in ware rechtvaardigheid en heiligheid.’ (Ef. 4:24)

‘[...] en DE NIEUWE MENS aangetrokken hebt, die vernieuwd wordt tot kennis, overeenkomstig het beeld van Hem Die hem geschapen heeft.’ (Kol. 3:10).

¹ Ik heb hier uitgebreid over geschreven in mijn boek ‘Verzoening’. In deze serie studies zal ik er ook op terugkomen.

² Ik denk niet dat ‘de twee’ over Israël en de volkeren gaat. Dat kan haast niet in de context van deze gehele brief en ook niet in de context van het onderwerp. Voor de lezer die hier nu al meer over wil weten verwijs ik opnieuw naar m’n boek ‘Verzoening’.

De nieuwe mens is Christus, het Hoofd samen met de Gemeente, het Lichaam. Ze vormen een onlosmakelijke eenheid. De een is niet compleet zonder de ander. Die eenheid wordt ook nog eens bevestigd door de 'sun-woorden' in deze brieven. *Sun* betekent '(samen) met'. In de directe context van Efeze 1:22, 23 vinden we bijvoorbeeld dat 'wij', de leden van de Gemeente, met Hem zijn opgewekt en met Hem in de hemelse gewesten gezet zijn (Ef. 1:20; 2:1, 6).

Over deze eenheid tussen Christus en Zijn Gemeente spreekt Paulus in Efeze 5 en hij zegt daarvan dat het een grote verborgenheid is. Hij vergelijkt Christus en de Gemeente met Adam en Eva en noemt deze nieuwe eenheid de nieuwe mens.

Als we deze parallel uit Genesis inderdaad door mogen trekken naar Efeze geeft ons dat duizelingwekkende inzichten en kunnen we vatten dat zelfs Paulus moest zeggen: 'dit geheimenis is groot.'

Dit betekent dat de Gemeente vanaf het begin bevat is geweest in de Christus. Reeds in het Beeld van God was het vrouwelijke al aanwezig. Dat vrouwelijke was de Gemeente, zoals de vrouw reeds in Adam besloten was. Het is nu wel goed even expliciet te zeggen wat ik nu niet zeg. Ik zeg niet dat de Gemeente God of Goddelijk is en ook niet 'van eeuwig' of iets dergelijks. Wat ik wel zeg is dat reeds de vrouwelijke identiteit van de nieuwe mens al in Christus besloten was. Dit geeft licht over de uitdrukking

'[...] omdat Hij ons voor de omverwerping van de wereld in Hem uitverkoren heeft [...]' (Ef. 1:4).

Het is niet 'van de omverwerping van de wereld' ook niet het hardnekkige 'van voor' maar 'voor de omverwerping van de wereld'. Voordat de grote catastrofe van de verwoesting van Gods eerste schepping (Gen. 1:1) plaatsvond, waren de leden van de Gemeente al 'in Hem' uitverkoren. Deze leden vormen nu de Gemeente.³ Hij was al in alles voorbereid nog voordat het kwaad Zijn schepping binnendrong.

Die vrouwelijke identiteit werd pas zichtbaar toen Eva uit Adam gebouwd werd. De nieuwe mens is ook een 'maaksel' of 'schepping':

'Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus om goede werken te doen, die God van tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.' (Ef. 2:10).

Zie ook weer Efeze 2:15, 4:24 en Kolossenzen 3:10, zoals boven geciteerd.

De Gemeente, die Zijn Lichaam is en de Volheid van Hem Die alles in allen vol maakt, wordt in de tijd geschapen, na het kruis en de opstanding van Christus. Ze wordt gevormd door de leden die daartoe uitverkoren zijn. Gedurende de tijd die verstreek in het boek Handelingen werkte God niet aan deze Gemeente. Daar stond Zijn doel met Israël en de Volken voorop. Ik wil hier niet per sé al te stellig over zijn en al zeker niet voorschrijven wat God wel en niet wanneer doet, maar van deze Gemeente en de nieuwe mens lezen we in elk geval niets in de vroegere brieven van Paulus. Het is een nadere openbaring, die ook Paulus pas laat in zijn leven van de Heere kreeg. Alleen in de brieven aan de Efeziërs en Kolossenzen refereert hij er duidelijk naar en in die tijd moet de prediking van het geheimenis dus ongeveer zijn beslag hebben gekregen.

³ Verkoren voor de omverwerping van de wereld heeft dus niets met het Calvinistische begrip van verkiezing en verwerping te maken. Het gaat over een specifieke groep mensen met een specifieke taak binnen Gods voornemen der eeuwen. Het zijn niet de gelovigen 'van alle plaatsen en tijden' en de verkiezing heeft ook niets te maken met 'naar de hemel gaan'.